

Перспективи розвитку та підвищення конкурентоспроможності галузі вівчарства на Херсонщині

Мета статті – аналіз сучасного стану вівчарства та його племінної бази й окреслити перспективи ведення галузі в господарствах Херсонської області.

Методика дослідження: статистично-економічні, порівняльного аналізу, розрахункові методи.

Результати дослідження. Виділено актуальні проблеми виробництва й визначено причини занепаду галузі: диспаритет цін на промислову і сільськогосподарську продукцію; відсутність цивілізованого ринку збуту продукції та державної підтримки галузі; відсутність сприятливих економічних умов для розвитку галузей, пов'язаних із продукцією вівчарства, тощо.

Враховуючи глобалізацію ринкових відносин, орієнтуючись на вимоги Євросоюзу, викладено пріоритетні напрями розвитку галузі. Головним напрямом підвищення рівня ефективності є інтенсифікація: зміцнення кормової бази, зростання рівня та якості годівлі овець; удосконалення матеріально-технічної бази, механізація виробничих процесів; використання прогресивних форм організації та оплати праці.

Елементи наукової новизни. З метою відродження галузі вівчарства на Херсонщині як одного з перспективних напрямів розвитку тваринництва рекомендовано створення сучасних підприємств із глибокою переробкою виробленої продукції й передовими технологіями.

Практична значущість. Впровадження результатів дослідження забезпечить підвищення економічної ефективності галузі та конкурентного статусу підприємств. Табл.: 3. Рис.: 3. Бібліогр.: 13.

Ключові слова: галузь вівчарства, асканійська порода, відтворення поголів'я, дієтичні продукти, овече молоко, вовна, державна підтримка.

Бойко Вікторія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та фінансів, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» (м. Херсон, вул. Стрітенська, 23)
E-mail: boiko.vo17@gmail.com

Постановка проблеми. В ринкових умовах вівчарство може бути однією з конкурентних галузей тваринництва, оскільки воно дає різноманітну продукцію: баранину, вовну овчини, смушки, молоко тощо. На утримання однієї вівці витрачається менше коштів порівняно з іншими видами сільськогосподарських тварин. Проте в процесі реформування аграрного сектора економіки ця галузь виявилася найменш захищеною.

Неврегульованість і некерованість економічних процесів у перехідний період призвели до значного скорочення поголів'я овець та виробництва продукції вівчарства.

Основною причиною занепаду галузі став низький рівень продуктивності овець і продуктивності праці, високі виробничі витрати, а також негативний вплив руйнівних процесів вільного ринку, що проявився у надзвичайно низьких цінах на продукцію вівчарства. За таких умов зріс монополізм переробних підприємств, які перестали приймати вовну у вітчизняних товаровиробників через свою неплатоспроможність.

У зв'язку з цим актуальним є проведення моніторингу ефективності виробництва та реалізації продукції вівчарства, розробка шляхів підвищення конкурентоспроможності галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вівчарстві багатьох країн світу велика увага приділяється збільшенню виробництва продуктів харчування – м'яса та молока, хоча останньому приділяється значно менше уваги [3, 14]. У структурі світового споживання м'яса частка баранини становить 5%, а в Україні цей показник менше 1% [4, 5]. В умовах переходу до ринкової економіки різко скоротилося поголів'я худоби усіх напрямів продуктивності, погіршилося матеріально-технічне оснащення, кадрове й наукове забезпечення галузі [6].

Успішному розвитку вівчарства в Україні на новій якісній основі буде сприятиме наявність високопродуктивного генофонду, в основному м'ясного типу [9, 13]. Головною умовою зростання економічної ефективності вівчарства є підвищення продуктивності овець (настриг вовни, живої маси) та зниження собівартості продукції [2].

Стабільний попит на продукцію вівчарства, враховуючи постійне збільшення населення на Землі, визначатиме необхідність інвестування [7, 12], гарантований збут і високу економічну ефективність даної галузі тваринництва.

Мета статті - аналіз сучасного стану виробництва продукції вівчарства й окреслення перспектив ведення галузі в господарствах Херсонської області.

Виклад основних результатів дослідження. Вівці завжди були частиною сільського пейзажу України. На пасовиськах, що не можуть прогодувати велику рогату худобу, вівці ефективно перетворюють грубий корм на м'ясо, яке за цінністю вмістом білка, амінокислот, вітамінів і мінеральних речовин - не поступається яловичині, а вміст холестерину в ньому в кілька разів менший, ніж у свинині [1].

Неабияким продуктом вівчарства є натуральна овеча вовна. Вона характеризується цінними технологічними властивостями, що роблять її ідеальною сировиною для виробництва різноманітних видів одягу, технічних тканин, килимів, валяного взуття й фетрових виробів. Товари, що їх виготовляють із натуральної вовни, мають високі теплозахисні властивості, добру гігроскопічність та інші якості, що їх позбавлена решта натуральних, а також штучних волокон [8].

Історія вівчарства Херсонщини і таврійського краю в цілому має давні традиції. Насамперед, це пов'язано з ім'ям академіка М.Ф. Іванова, який створив унікальну породу тонкорунної породи овець. Крім того, в області функціонує Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства на базі Інституту тваринництва степових районів ім. М.Ф. Іванова «Асканія-Нова» Чаплинського району.

Основною породою в області є асканійська тонкорунна, питома вага якої становить близько 95%.

У результаті перебудови економічних відносин в аграрному секторі економіки серед галузей тваринництва вівчарство зазнало найбільшого занепаду внаслідок впливу таких факторів, як відсутність ринку збуту вовни, незаінтересованість господарств у виробництві вовни через низькі закупівельні ціни на цю сировину, неспроможність швидкого переходу галузі на виробництво баранини, низькі показники відтворення та збереження поголів'я овець тощо.

На основі цього, у 2015 році поголів'я овець і кіз в області порівняно з 1990 роком зменшилося у 18 разів (рис. 1), виробництво вовни - майже в 25, а баранини - у 29 разів. Баранина в м'ясному балансі області становить лише 1,7%.

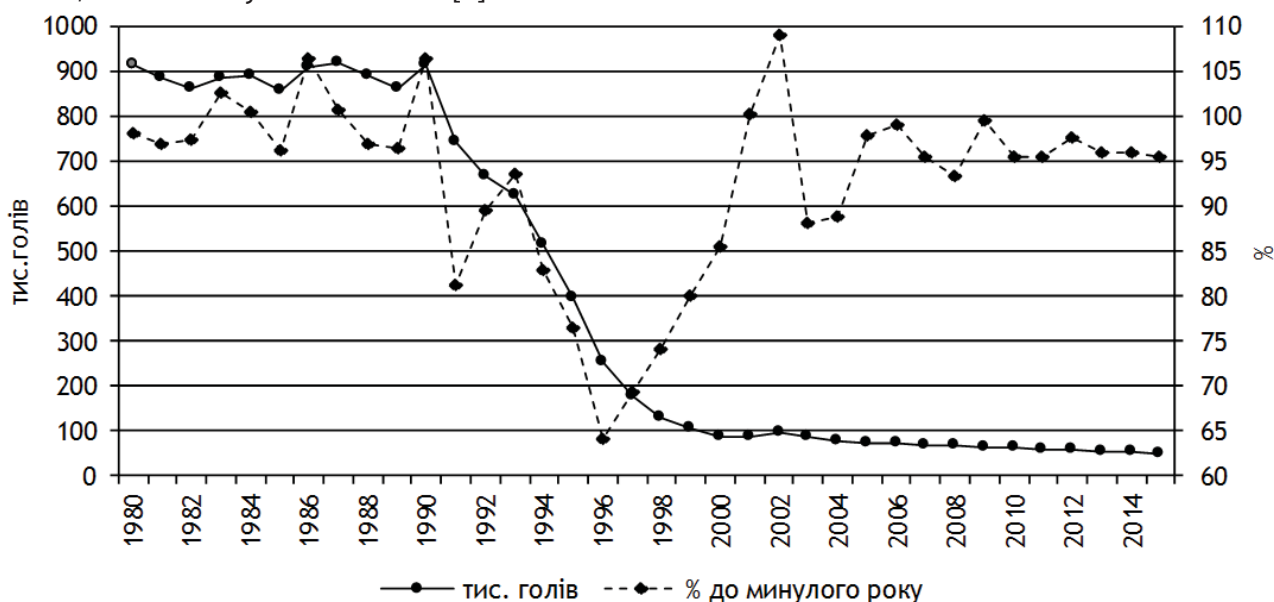

Рис. 1. Динаміка наявності поголів'я овець і кіз у господарствах усіх форм власності (на кінець року)

Джерело: Побудовано автором на основі даних Департаменту агропромислового розвитку Херсонської ОДА.

Станом на 2015 рік по всіх категоріях господарств поголів'я овець становило 29,8 тис. гол., до рівня минулого року зме-

нення на 9,7% (3,2 тис. гол.), у тому числі по сільськогосподарських підприємствах нараховувалося 16,4 тис. гол. та по госпо-

дарствах населення - 13,4 тис. гол. (табл.1). Фермерські господарства в основному спеціалізуються на вирощуванні рослинницьких культур. Основна причина полягає в тому, що процес вирощування сільськогосподар-

ських культур триває 3–5 місяців, що значно економить засоби виробництва. У вівчарстві ж одержати готову продукцію можна тільки доглядаючи за тваринами протягом року.

1. Поголів'я овець за категоріями господарств Херсонської області, тис. гол.

Показник	Рік							
	1995	2000	2005	2010	2012	2013	2014	2015
Господарства усіх категорій	365,9	61,0	32,7	40,2	36,1	34,3	33,0	29,8
Сільськогосподарські підприємства	320,4	48,5	21,6	23,4	18,7	17,7	17,6	16,4
у тому числі фермерські господарства	1,0	0,2	1,7	3,3	1,1	1,4	1,8	2,3
Господарства населення	45,5	12,5	11,1	16,8	17,4	16,6	15,4	13,4

Джерело: Статистичний збірник Державної служби статистики України «Тваринництво України», 2016 р.

Основною зоною розведення овець у Херсонській області є Чаплинський, Каланчацький, Каховський, Новотроїцький, Генічеський, Голопристанський, Скадовський райони. Нині вівчарством займаються 33 сільськогосподарських підприємства різних форм власності.

Слід зазначити, що за 10 місяців 2016 року порівняно з початком року досягнуто збільшення поголів'я овець і кіз по всіх категоріях господарств на 3,9 тис. гол. (на 7,3%), у тому числі по господарствам населення на 4,9 тис. гол. (на 1,5%). У поточному році збільшення відбулося за рахунок особистих селянських господарств, у сільськогосподарських підприємствах поголів'я зменшилося на 1,0 тис. гол. (6,4%) через

відсутність державної підтримки галузі та незабезпечення сприятливих умов для ефективного ведення бізнесу в цьому напрямі.

За 2015 рік виробництво вовни в усіх категоріях господарств становило 132 т, що на 12 т менше порівняно з минулим роком, по сільськогосподарських підприємствах обсяг її становив 58 т (рис. 2). У загальному обсязі вовни, виробленої в Україні, підприємства Херсонщини посідають друге місце після Одеської області, їхня питома вага у виробництві становить 19,2%. Найбільш потужними виробниками вовни є Генічеський, Голопристанський, Каланчацький, Каховський, Новотроїцький, Олешківський і Чаплинський райони.

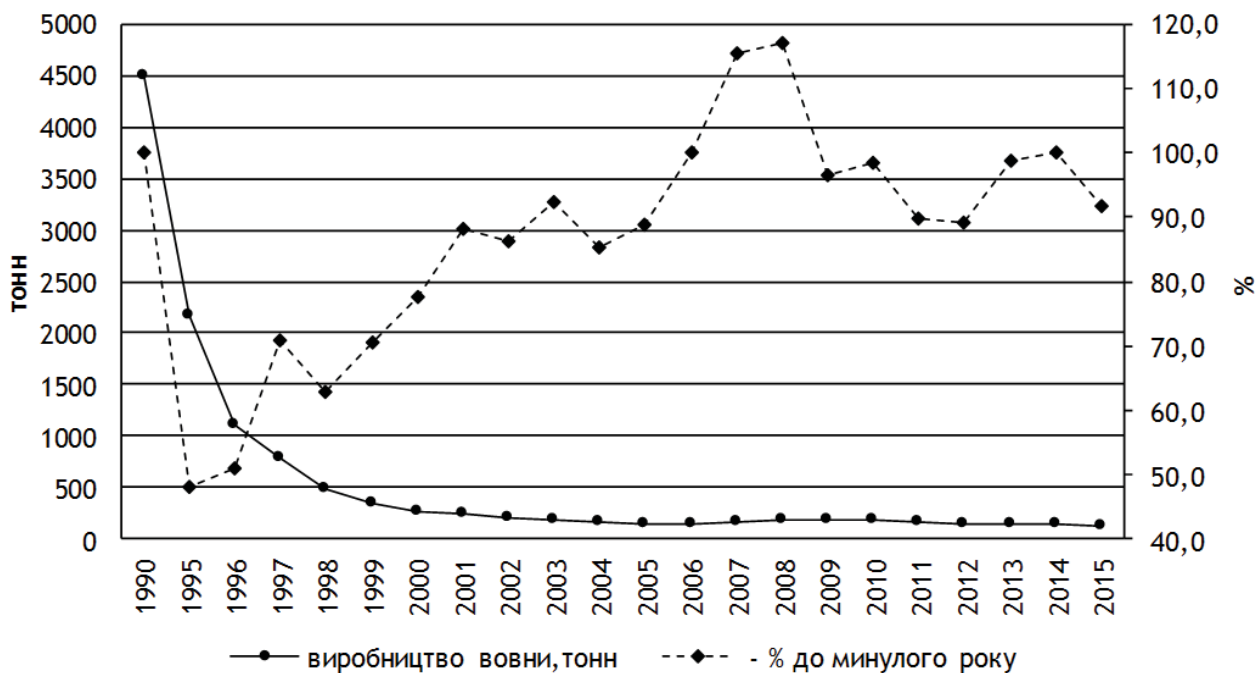

Рис. 2. Динаміка виробництва вовни у господарствах усіх форм власності

Джерело: Побудовано автором на основі даних Департаменту агропромислового розвитку Херсонської ОДА.

Що стосується середнього настригу вовни від однієї вівці, то за 2015 рік по сільськогосподарських підприємствах він становив 3,3 кг (рис. 3), що менше ніж у минулому році на 300 г, але за цим показником Херсонщина у рейтингу серед областей України

посідає перше місце (по Україні - 1,5 кг у 2015 році; 1,6 кг у 2014-му). Разом з тим у Каланчацькому районі від однієї вівці настриг становив 4,7 кг, у Каховському - 6,2, а в ДПДГ «Асканійське» Каховського району - 6,4 кг.

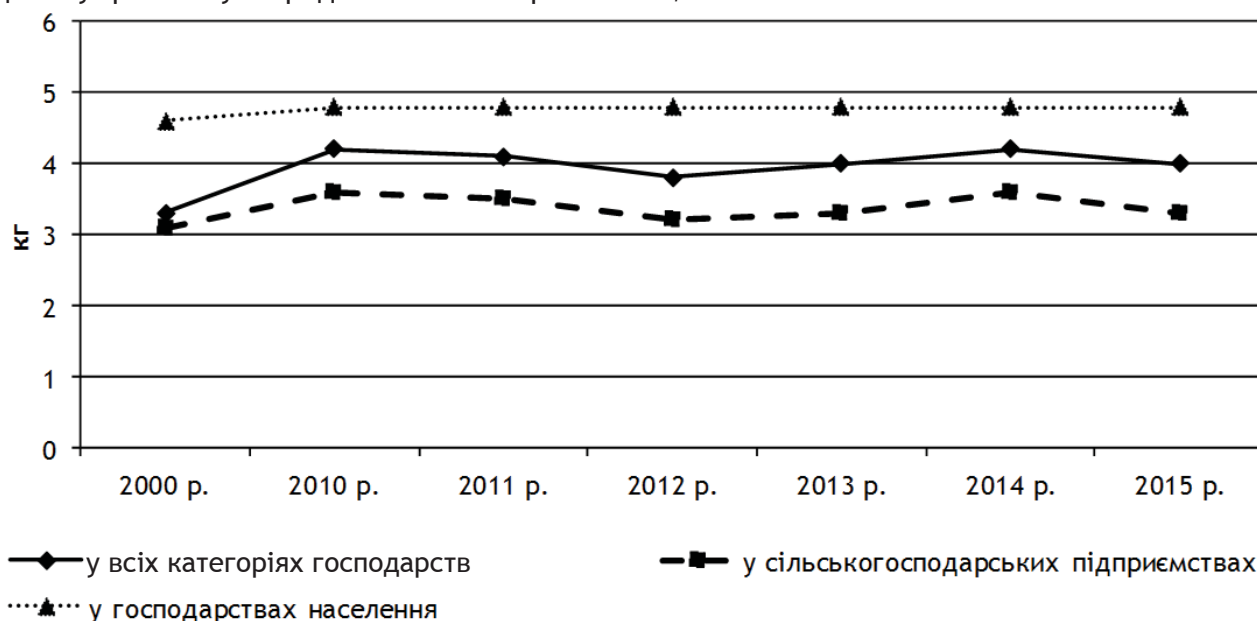

Рис. 3. Середній настриг вовни від 1 вівці в Херсонській області, кг

Джерело: Побудовано автором на основі даних статистичного збірника Державної служби статистики України «Тваринництво України», 2016 р.

Вироблену на Херсонщині вовну реалізують через торгових представників ТОВ «Чернігіввовна плюс», ПП «Харківська прядильно-ткацька фабрика» та ВАТ «Кедр» Одеської області. Середня закупівельна ціна 1 кг немитої вовни в поточному й минулому роках, залежно від виду, становила: 40,0–45,0 грн/кг меринос, напівтонка - 33,0–17,0, груба - 10,0–5,0 грн/кг.

Аналіз економічно-фінансової діяльності вівчарства доводить про те, що галузь у цілому залишається збитковою. За 2015 рік від реалізації баранини одержано збитки в цілому по області в обсязі 2,9 млн грн, від реалізації вовни - 2,6 млн грн.

Збитковість від реалізації баранини в 2015 році становила - 44,9%, від реалізації вовни - 68,6% (табл. 2).

2. Рівень рентабельності виробництва вовни та баранини, %

Регіон	2000 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.
Вовна							
Україна	-75,8	-82,2	-70,6	-61,0	-72,7	-75,1	-61,9
Херсонська область	-82,2	-85,8	-75,3	-57,4	-68,8	-84,1	-68,6
Баранина							
Україна	-46,4	-29,3	-39,2	-39,7	-42,8	-52,1	-29,6
Херсонська область	-55,2	-37,8	-53,0	-66,3	-55,9	-58,0	-44,9

Джерело: Статистичний бюлетень Державної служби статистики України «Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства».

Така ситуація пояснюється рядом як об'єктивних, так і суб'єктивних причин, а саме: низьким рівнем відтворення поголів'я, низькими закупівельними цінами та відсутністю належного ринку збуту вовни, а також повною відсутністю державної підтримки галузі вівчарства, що негативно впливає на

заінтересованість сільськогосподарських товаровиробників.

Незважаючи на це, в області є можливість для подальшого розвитку галузі. Збережено генетичний потенціал овець, здатних до використання малопродуктивних пасовищ, особливо на півдні області, де збіль-

шилася площа земель, виведених з обробітку та зрошення, що дає можливість займатися вівчарством.

Крім того, на Херсонщині створено потужну систему племінної справи: сім суб'єктів, у тому числі шість племінних заводів і один племінний репродуктор із розведення асканійської тонкорунної породи овець та її породних типів. Так, ДПДГ «Асканія-Нова» Чаплинського району займається розведенням асканійської каракульської породи, ДПДГ «Маркеєво», ДПДГ «Асканія-Нова» Чаплинського району й ТОВ «Агро-Співдружність» Генічеського районів – асканійської м'ясо-вовнової породи із кросбредною вовною, ДПДГ «Асканія-Нова» Чаплинського, ПАТ АПО «Красний чабан» Каланчацького та ДПДГ «Асканійське» Каховського районів – асканійської тонкорунної породи таврійського типу.

Поголів'я племінних овець в області станом на 01.01.2016 року налічувало 6221 гол., в тому числі 3717 гол. вівцематок і ярки. Питома вага племінного поголів'я від загальної кількості овець, що утримуються у сільськогосподарських підприємств всіх форм власності, становить 37,5%.

У 2016 році Україна мала квоту на поставку 1,6 тис. т баранини в ЄС. Але для експорту необхідні великі обсяги, тому, виходячи з наявного генофонду, пріоритетним напрямом розвитку галузі в областях є збільшення маточного поголів'я овець м'ясного типу, що забезпечить виробництво баранини як найдохіднішого виду продукції на нинішній час.

Потенціал розвитку галузі належить Чаплинському (ДПДГ «Асканія-Нова», ДПДГ «Маркеєво»), Каховському (ДПДГ «Асканійське»), Генічеському (ПОП «Чонгар», ТОВ «Агроспівдружність»), Новотроїцькому (ТОВ «Світанок», ПОСП АФ «Теплоогарьовське», ТОВ «Ясон»), Каланчацькому (ПАТ АПО «Червоний Чабан», ПрАТ «Красний Чабан») районам.

Нині робота спрямована на збільшення кількості суб'єктів господарювання, які б займалися вівчарством та максимально використовували природні сінокоси й пасовища.

Наявність у регіоні племінних господарств із розведення овець комбінованих напрямів продуктивності, а також попиту населення на молодняк овець і продукцію вівчарства підтверджує життєздатність га-

лузі. Вівці фактично єдиний вид тварин, що здатні споживати й культурні й засмічені рослини, технологія їх утримання безпосередньо пов'язана із використанням культурних і природних пасовищ. Тому організм овець зазнає впливу кліматичних та антропогенних чинників, які впливають у тому числі на відтворювальну функцію тварин.

Велика увага приділяється питанню зв'язку відтворювальної функції зі змінами клімату. В ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» під керівництвом завідувача кафедри генетики та розведення сільськогосподарських тварин ім. В.П. Коваленка, доктора с.-г. наук, професора Т.І. Нежлукченко розроблено проект «Комерціалізація селекційної роботи з вівцями з урахуванням впливу кліматичних і антропогенних чинників». Метою проекту є: визначення на основі дослідження показників продуктивності, відтворення овець та аналізу агрокліматичних умов, оптимальних методів ведення галузі вівчарства в умовах півдня України на території підприємств різного технологічного рівня [1].

Із метою подальшого розвитку галузі проводяться відповідні заходи. Так, 12 травня 2016 року на базі Інституту тваринництва степових районів ім. М.Ф. Іванова «Асканія-Нова» Чаплинського району відбувся всеукраїнський семінар-нарада «Інноваційний розвиток вівчарства у ринкових умовах» із виставкою й реалізацією племінного поголів'я овець.

У семінар-наradі брали участь провідні науковці в галузі вівчарства, керівники підприємств, які займаються вівчарством, спеціалісти управліннь агропромислового розвитку райдержадміністрацій, представники Херсонської торговельно-промислової палати. Інститутом тваринництва степових районів ім. М.Ф. Іванова «Асканія-Нова», ДПДГ «Асканія-Нова» Чаплинського, ДПДГ «Асканійське» Каховського, ПАТ АПО «Червоний чабан» Каланчацького районів організовано демонстраційні покази племінних тварин. За результатами проведення семінару-наради прийнято резолюцію, яка направлена до Міністерства аграрної політики та продовольства України щодо державної підтримки розвитку галузі.

Враховуючи, що Херсонська область була колись вітчизняного вівчарства й займала провідне місце в Україні, планується при створенні відповідних умов найближчими

роками довести поголів'я овець до 84,1 тис. гол., виробництво вовни - до 400 т, як передбачено Програмою розвитку галузі вівчарства України на 2012-2020 роки.

Ризик у бізнесі з м'ясо-вовнового вівчарства набуває непередбаченого характеру, що зумовлює необхідність для власників і потенційних інвесторів адекватно оцінювати можливості та загрози. Для цього було розроблено SWOT-аналіз чинників розвитку пер-

спективного кластера з виробництва та переробки продукції вівчарства в Херсонській області (табл. 3). Проведення SWOT-аналізу має важливе значення, оскільки виявлення можливостей і загроз щодо розвитку галузі вівчарства повинно забезпечити подальше перетворення можливостей на сильні сторони й не допустити реалізації загроз вжиттям відповідних заходів щодо їх попередження.

3. Матриця SWOT - аналізу чинників розвитку кластера з виробництва та переробки продукції вівчарства в Херсонській області

Сильні сторони	Слабкі сторони	Можливості	Ризики
<p>Наявність площ для вирощування овець; забезпеченість трудовими ресурсами; налагодженість виробництва вовни; наявність матеріально-технічних ресурсів; територіальна близькість Інституту тваринництва степових районів ім. М.Ф.Іванова «Асканія-Нова» - Національного наукового селекційно-генетичного центру вівчарства, що має висококваліфікованих фахівців; наявність нових технологій переробки продукції вівчарства</p>	<p>Низький рівень ведення тваринництва; непродуктивна структура стада; низький настрій вовни; велика забрудненість вовни; недостатньо розвинена інфраструктура ринку; занепад великих підприємств первинної переробки вовни</p>	<p>Впровадження сучасних безвідходних технологій; розвиток м'ясо-молочного напрямку галузі; збільшення асортименту продукції; вихід на зовнішній ринок; продаж племінних тварин; створення великих стійких агротекстильних формувань</p>	<p>Деградація ґрунтів під пасовищами; відмова сільгоспвиробників від розведення овець через низьку ціну реалізації й високу собівартість вовни; диверсифікація даної галузі; монопольне становище підприємств первинної переробки вовни і текстильної промисловості</p>

Джерело: Узагальнено автором.

Протягом останніх десятиліть накопичено певний досвід створення кооперативів, фермерських господарств, оренди, приватизації державної власності, розвитку малого бізнесу, відродження біржової справи та комерціалізації банків [11].

Нині чимала кількість тварин утримується на селянському подвір'ї (це поголів'я не відображається в статистичних збірниках), продукція виробляється для власного споживання і лише незначна її частина потрапляє на ринки. Поодинокі ферми не в змозі забезпечити стабільних поставок продукції в торговельну мережу. Крім того, виробництво продукції занадто дороге. А з урахуванням вартості реманенту, споруд, вирощування власних кормів, високої плати за орендовану землю й інші витрати, то лише на утримання однієї вівці витрачається 500-800 грн.

Виробники також не можуть одержати прямий доступ до переробних структур, тим більше до реалізації своєї продукції на світовому ринку. Знаючи всі переваги молоді

ягнятини та овечого молока як лікувальних продуктів для дієтичного й дитячого харчування, в українській нації немає культу їх споживання.

Процес розвитку ринкових відносин потребує розв'язання практичних завдань по створенню конкурентоспроможної галузі вівчарства. Існуючий маркетинг невідгідний господарствам, які утримують овець, оскільки вони за безцінь продають сировину переробній промисловості. Виходом із такого становища є допомога у створенні інтегрованих структур, які поєднують виробництво, промислову переробку продукції вівчарства та реалізацію готових виробів [8].

Висновки. Аналіз стану вівчарства в Україні й Херсонській області показав, що останніми роками у галузі створилася критична ситуація, яка призвела до значного скорочення поголів'я та різкого зниження продуктивності як у товарних, так і в племінних господарствах.

Вівчарство порівняно з іншими галузями продуктивного тваринництва є найменш ін-

тенсивним, тому головним напрямом підвищення рівня ефективності є інтенсифікація: зміцнення кормової бази, підвищення рівня та якості годівлі овець; удосконалення матеріально-технічної бази, механізація виробничих процесів; використання прогресивних форм організації та оплати праці.

Зі зростанням на світовому ринку потреб у бараніні для успішного розвитку вівчарст-

ва необхідно нарощувати поголів'я високопродуктивних м'ясних порід, а державна підтримка й виважена економічна політика щодо відродження галузі вівчарства сприятиме збільшенню виходу продукції до рівня забезпечення науково обґрунтованих норм харчування населення, росту обсягів експорту продукції, зниження її собівартості та зростання прибутків.

Список бібліографічних посилань

1. Вівчарство України: моногр. / В. М. Іовенко, Л. О. Сиротюк, Т. І. Нежлукченко та ін; за ред. В. П. Бурката; УААН; Ін-т тваринництва степових районів ім. М.Ф. Іванова "Асканія-Нова". - К.: Аграрна наука, 2006. - 616 с.
2. Дєбров В. В. Шляхи підвищення економічної ефективності галузі вівчарства / В. В. Дєбров // Таврійський наук. вісн. Вип.81. - Херсон: Грінь Д.С., 2012. - С.244-248.
3. Могильницька С. В. Особливості вівцематок асканійської каракульської породи за молочною продуктивністю / С. В. Могильницька // Таврійський наук. вісн. Вип.81. - Херсон : Грінь Д.С., 2012. - С. 277-278.
4. Паштецька О. В. Світові тенденції розвитку галузі вівчарства / О. В. Паштецька // Економіка АПК. - 2012. - № 12. - С. 139-145.
5. Петровська Т. М. Динаміка виробництва та реалізації продукції вівчарства / Т. М. Петровська // Економіка АПК. - 2006. - №4. - С.48-53.
6. Сокол О. І. Невідкладні завдання відновлення і стабільного розвитку вівчарства України / О. І. Сокол // Економіка АПК. - К., 2007. - № 7(153). - С. 41-47.
7. Тараненко В. П. Сучасний стан та формування ринку інноваційної продукції вівчарства в Україні / В. П. Тараненко, В. П. Мусієнко // Вівчарство. - 2007. - Вип. 34. - С.176-178.
8. Шелест Л. С. Моніторинг ефективності виробництва, переробки та реалізації продукції вівчарства / Л. С. Шелест // Аграрна наука і освіта. - 2008. - Т. 9. - № 3/4. - С. 115-121.
9. Штомпель М. В. Технологія виробництва продукції вівчарства [Текст] / М. В. Штомпель, Б. О. Вовченко. - К.: Вища освіта, 2005. - 344 с.
10. Baumol W. J. Is entrepreneurship always productive? // Entrepreneurship and economic development. N.Y.UN, 1988.
11. Birman G. The economic analysis of investment projects / G. Birman, S. Schmidt. - New York : Elsevier Science, 1994. - 620 p.
12. Flage D., Zelter K. Untersuchungen über den Einfluss massager Inzucht // Wiss. Z. Humbol.-Univ. Berlin, 1986. - 35, №4, p. 327-334.
13. Tomas B. Introduction to Dairy Sheep Farming - Getting Started / B. Tomas // Proceedings of the 8 th Great Lakes Dairy Sheep Symposium. Cornell, University, Ithaca, - NY. - P.2, 2003.

Boiko V.O. Prospects for development and increase of the competitiveness of the sheep breeding in Kherson region

The purpose of the article is to analyze a modern state of the sheep breeding analysis of the present state of sheep breeding and its tribal base and outline the prospects of the branch in farms of Kherson region.

Research methodology: statistical and economic, comparative analysis, calculation.

Research results. There've been determined actual problems of production and causes of the branch decline: disparity of prices for industrial and agricultural products; lack of a civilized product market and state support of the branch; absence of favorable economic conditions for the development of branch related to sheep breeding products, etc.

Taking into account the globalization of market relations, focusing on the European Union requirements, the priority directions of the branch development have been outlined. The main direction to increase the efficiency level is intensification: strengthening the forage base, increasing the level and quality of feeding sheep; improvement of material and technical base, mechanization of production processes; use of progressive forms of organization and payment of labor.

Elements of scientific novelty. In order to revive the sheep breeding in Kherson region, as one of the most promising areas for the livestock breeding development, it is recommended to create modern enterprises with deep processing of products and advanced technologies.

Practical significance. Implementation of research results will increase the economic efficiency of the branch and the competitive status of enterprises. *Tabl.: 3. Figs.: 3. Refs.: 13.*

Boiko V.A. Перспективи розвитку і підвищення конкурентоспособності отрасли овцеводства на Херсонщині

Цель статьи - анализ современного состояния овцеводства и его племенной базы, перспектив ведения отрасли в хозяйствах Херсонской области.

Методика исследования: статистические, экономические, сравнительные, расчетные методы.

Результаты исследования. Выделены актуальные проблемы производства и определены причины упадка отрасли: диспаритет цен на промышленную и сельскохозяйственную продукцию; отсутствие цивилизованного рынка сбыта продукции и государственной поддержки отрасли; отсутствие благоприятных экономических условий для развития отраслей, связанных с продукцией овцеводства, и др.

Учитывая глобализацию рыночных отношений, ориентируясь на требования Евросоюза, изложены приоритетные направления развития отрасли. Главным направлением повышения уровня эффективности является интенсификация: укрепление кормовой базы, повышение уровня и качества кормления овец; совершенствование материально-технической базы, механизация производственных процессов; использование прогрессивных форм организации и оплаты труда.

Элементы научной новизны. С целью возрождения отрасли овцеводства на Херсонщине как одного из перспективных направлений развития животноводства рекомендуется создание современных предприятий по глубокой переработке продукции и передовыми технологиями.

Keywords: sheep breeding, Askanian breed, livestock re-production, dietary products, sheep milk, wool, state support.

Boiko Viktoriia Oleksadrivna – candidate of economic sciences, associate professor (docent) of the department of economics and finance, State higher education institution «Kherson State Agricultural University» (Kherson, st. Stritens`ka, 23)
E-mail: boiko.vo17@gmail.com

Практическая значимость: внедрение результатов исследования обеспечит повышение экономической эффективности отрасли и конкурентного статуса предприятий. Табл.: 3. Илл.: 3. Библиогр.: 13.

Ключевые слова: отрасль овцеводства, асканийская порода, воспроизводство поголовья, диетические продукты, овечье молоко, шерсть, государственная поддержка.

Бойко Виктория Александровна – кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики и финансов, ГВУЗ «Херсонский государственный аграрный университет» (г. Херсон, ул. Стретенская, 23)
E-mail: boiko.vo17@gmail.com

Стаття надійшла до редакції 15.11.2017 р.

Фахове рецензування: 07.12.2017 р.

Бібліографічний опис для цитування :

Бойко В. О. Перспективи розвитку та підвищення конкурентоспроможності галузі вівчарства на Херсонщині / В. О. Бойко // Економіка АПК. – 2018. – № 1. – С. 26.

*

УДК 636.27.082:338.43

**О.В. КРУГЛЯК, кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник**

Генетичні ресурси молочного скотарства України

Мета статті – здійснити оцінку генетичних ресурсів племінного молочного скотарства України.

Методика дослідження. Дослідження проводили на матеріалах спостережень Державної служби статистики України, Державного реєстру суб'єктів племінної справи у тваринництві за 2016 рік із використанням статистичних методів.

Результати дослідження. Встановлено, що племінні господарства України з розведення великої рогатої худоби молочних і молочно-м'ясних порід забезпечують ефективність галузі шляхом підвищення молочної продуктивності корів та зниження виробничих витрат за рахунок ефекту масштабу. Для нарощування високопродуктивних стад необхідно збільшити підконтрольне поголів'я молочного скотарства.

Елементи наукової новизни. Доведено, що порідна належність корів є важливим фактором економічної ефективності розвитку молочного скотарства, що безпосередньо впливає на економічну доцільність утримання великої рогатої худоби. У цьому зв'язку потребують детальнішого вивчення інші аспекти організації й управління технологічними процесами в умовах племінних господарств, серед яких – вирощування ремонтного поголів'я, проведення селекції на підвищення рівня молочної продуктивності, тривалості продуктивного використання, поліпшення відтворної функції тощо.

Практична значущість. За результатами дослідження обґрунтовано висновок, що основою розвитку галузі молочного скотарства України мають становити створені нові спеціалізовані молочні породи, які за генетичним потенціалом знаходяться на рівні кращих європейських аналогів, а за показниками відтворення та здоров'я переважають їх, відтак є економічно вигідними. Табл.: 4. Бібліогр.: 23.

Ключові слова: молочне скотарство, ефективність, порода, продуктивність, вихід телят, витрати, прибуток.

Кругляк Ольга Володимирівна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, докторант, ННЦ «Інститут аграрної економіки» (м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10)
E-mail: ovokrug@gmail.com

Постановка проблеми. Молочне скотарство є однією із найважливіших і перспективних галузей світового тваринництва. Згідно зі статистичними даними ФАО – Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН

(Food and Agriculture Organization, FAO), у структурі світового виробництва молока частка коров'ячого становить 82,7 % [1]. Молочну худобу розводять близько 133 млн господарств у світі, де налічується понад 264 млн молочних корів, що виробляють щороку більше 650 млн т молока [2, 3]. За даними Міжнародної молочної федерації

© О.В. Кругляк, 2018